

REDACTOR:
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
— INAPOIAZĂ. —

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 40 Lei
Pe 6 luni . . . 20 Lei
Pe 3 luni . . . 12 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Mănăstire de călugărițe.

(—sr—) S'a împlinit o veche și fierbinte dorință nutrită și de părinții noștri: Marele Dumnezeu în înțelepciunea și bunătatea lui nemărginită a ascultat rugăciunile calde ale multor suflete umilite, învrednicindu-ne a vedea *mănăstirea de călugărițe române greco-catolice*, pusă în serviciul divin și în slujba altruistă a bisericii și neamului nostru.

Castelul, clădit izolat între malul stâng al Târnavelor îmbinate și între satul Obreja, odinioară loc de întâlnire trufașă și de petreceri sgomotoase și sumptuoase pentru cele mai aristocratice familii maghiare din Transilvania, din darul bogat al Părintelui dela Roma, s'a prefăcut în loc de închinare cucernică și de muncă spornică și binecuvântată.

Mai multe surori de caritate române și-au închinat vieța Mântuitorului Hristos, au avut eroicul curaj și laudabila hotărâre de a lăsa, cu permisiunea Romei, mănăstirile latine cu tot confortul lor serios și cu tradițiile lor respectabile și au venit la neamul lor pentru a întări și a da adevărată vieță începutului preamodest de congregație femeiască din Lugoj, apoi din Blaj.

Ce fapt important acest început, care — sperăm — va avea unele din cele mai frumoase și mai glorioase pagini în istoria bisericii noastre!

Câtă bucurie și veselie cerească se va așeza în locul, unde va stăpâni paupertatea, simplitatea, pacea și liniștea de mormânt!

Fie-le binecuvântată memoria tuturor, cari au contribuit la realizarea acestui mare bine. Iar voi părinți ai sinodului provincial II., trecuți deja la eternitate, cari în 1882 decretaseră-ți, că „se dorește cu toată ardoarea ca să se poată înființa institute de călugărițe pe teritoriul acestei provincii bisericești, mai ales pentru creșterea și instrucțiunea persoanelor de sexul femeiesc“, dar n'aură-ți mijloacele trebuincioase pentru înfrumusețarea acelei dorințe, bucurați-vă acum și vă desfățați, că iată visul vostru s'a împlinit. Cu rugăciunile voastre împreună pe ale noastre, mulțumind lui Dumnezeu, pentru că a sosit timpul dorit de voi și ne-a hărăzit fericirea de a vedea înființată *intâia mănăstire de călugărițe*, care — cum sperați voi și credem noi — nu va rămâne singură, ci va fi mama mai multor locuri de închinare din provincia noastră bisericească.

Toți, credincioși și necredincioși, cari cunoscu mănăstirile, în cari se împletește rugăciunea cu munca și cu tăcerea, spun cele mai alese cuvinte de laudă asupra lor și recunosc, că nu există în lume, afară de familie, nici o instituțiune, care să aducă așa mari foloase reale omenimei ca mănăstirile de călugărițe. Călugărițele îngrijesc cu iubire de mamă și pe cei mai scârboși bolnavi, neispitindu-le originea,

vieța trecută și credințele. Educația cea mai aleasă și mai corespunzătoare postulatelor reale ale vieții o dau surorile de caritate. Micii orfani și copiii părăsiți lângă nimenea nu află atâta căldură și dragoste ca în apropierea măicuțelor sfințite ale mănăstirilor. În nici un atelier nu se confecționează ornate bisericești mai frumoase, mai bune și mai în conformitate cu ritul, ca în atelierile mănăstirești. Apoi nici o magazie nu va satisface mai prompt și mai solid comandelor de vase sacre, de tămâie, smirnă, lumânări, icoane, broderii ș. a. pentru biserică, ca magaziiile conduse de celece numai în binele ce-l fac, își află toate mângâierile și bucuriile acestei vieți. Călugărițele nu predică de pe amvoane, nu aduc jertfa sfântă pe altare, e adevărat, dar, vieța lor plină de abnegațiuni și mortificări, exercițiul castității, paupertății și ascultării, blândețele lor, răbdarea, delicateta și iubirea lor nevinovată, manifestată în împlinirea legii, sunt cele mai frumoase predici, cari pe mulți i-au ridicat din noroiul moral, multora le-au fost îndemnuri puternice pentru o vieță și mai bună și pe multe inimi le-au atras în atmosfera curată și plăcută a idealului mareț al creștinismului adevărat.

În acestea rezidă motivul, pentru care biserică a apreciat totdeauna instituțiunea monahală, ajutându-o, ca să-și poată împlini cât mai bine rolul însemnat și salutar. Biserică noastră, care a însetat atât de mult după acest important ord religios încă îl sprijinește și, sperăm, îl va sprijini totdeauna, fiindcă, precum în trecut s'a resimțit în organismul bisericii lipsa lui, așa și-ar arăta în viitor neglijarea aceluia urmările rele în vieța noastră bisericească.

Surorile noastre de caritate din Obreja, pe lângă împlinirea cucernică a actelor de pietate atât de necesare pentru perfecționarea morală, proprie, *conduc orfelinatul* mutat acolo din Blaj, împlinind greaua muncă reclamată de educația sufletească și fizică ailor 150 orfani de războiu, făcând instrucțiunea acolora în școala primară a mănăstirii, și ocupându-se cu tot ce privește îmbrăcăminte și alimentarea unei așa impopulate case, cu grădinaritul și cu cultura animalelor domestice trebuincioase.

Cât idealism trebuie să încălzească inimile miresei lui Hristos, când ele, pe lângă o disciplină severă, dar părintească muncesc într'una, fără plată, fără a se cugeta la laudele și distincțiunile, ce le poate da lumea, ci numai la mărirea lui Dumnezeu și la binele deaproapelui!

Când vestim cu bucurie existența celei dintâi mănăstiri gr.-cat. române de călugărițe, îi urăm vieță, desvoltare, înflorire și glorie și dorim, ca societatea noastră și mai ales frații preoți să îndrepte spre aceasta mănăstire pașii temelor adânc evlavioase, pline de zel sfânt, sănătoase trupește și sufletește și cu vocațiune la statul îngeresc al călugăriei.

Sibiul pentru școlile confesionale.

După cât putem cunoaște până acum hotărârile congresului național bisericesc din Sibiu, a biruit și acolo ideea menținerii școlilor confesionale. Cuvântările dlui Bogdan-Duică și mai ales a dlui Valeriu Braniste au convertit și inimile celor de altă părere, așa că — dacă se poate crede rapoartelor apărute la București — hotărârea de-a menține școlile confesionale s'a luat *cu unanimitate*.

Iată deci, că atmosfera sănătoasă creată în Ardeal din partea școlilor confesionale a fost destul de puternică, pentru a putea respinge un greu atac îndreptat împotriva existenței lor. Un singur moment nu am putut crede, că la Sibiu se va lua o hotărâre în alt sens și dacă prevederile noastre s'au împlinit, ne bucurăm din tot sufletul, pentru că prin aceasta se ușurează nespus de mult acțiunea similară a bisericii noastre. Din partea noastră nu s'a pronunțat supremul for, care este *conciliul provincial*, dar *unanimitatea sinoadelor eparhiale echivalează* în punctul acesta cu o hotărâre conciliară. Și la noi, ca și la Sibiu, s'a hotărât să se pună toate stăruințele pentru a se capacita guvernul, că nu face un bine forțând chestiunea statificării, cerându-se statului *subvenția necesară pentru a putea salariza corpul didactic dela școlile confesionale întru toate la fel cu a celui dela școlile statului*.

Nici până azi, chestiunea aceasta nu este încă soluționată definitiv și, în sens favorabil, fiindcă probabil s'a așteptat și hotărârea Sibiului. Ea s'a produs acum, și astfel nu putem să credem, că aranjarea lucrurilor ar putea să mai fie amânată mult timp. Liniștea țării nu este chiar deplin mulțumitoare și de aceea este credem foarte indicat, ca ea să nu mai fie turburată pe tema aceasta.

Paște murgule. . . Ultimul număr 11—13 din „Noua revistă bisericească“ dela București, scrie următoarele: „În multe sate din Ardeal credincioșii români greco-catolici au cerut *revenirea la credința strămoșească*. Așteptăm ziua de mâine când întreg poporul greco-catolic, *luminat prin școala primară a statului național*, să impună preoțimii, cultivătoare de separatism religios, reîntoarcerea în sinul bisericii ortodoxe“.

Ziua aceasta poate s'o tot aștepte, am putea zice până la . . . luna cailor. Ea nu se va ivi niciodată în ce privește totalitatea credincioșilor bisericii noastre. Cu atât mai vărtos nu, pentru că și cererea de „revenire la credința strămoșească“ a câtorva sate din Ardeal este o simplă poveste, lansată din partea unui corespondent din părțile Sătmarului al ziarului „Universul“. Ne-am interesat anume și am aflat că nu are nici un temei. Ea nu există decât în capul înfierbântat al celorce nu au alta de lucru.

Dar nici nu această idee ne-a făcut să cităm din revista dlui Păcescu. Mult mai important este ceea ce spune despre rolul pe

care trebuie să-l aibă în opera aceasta școala primară a statului național. Acestea i-ar reveni rolul de-a lumina (!) pe credincioșii noștri, ca „să impună preoșimii... reînnoțirea în sinul bisericii ortodoxe”.

Idea aceasta este de mare actualitate, în această vreme când se pune chestiunea școlilor confesionale. Pe lângă motivele cunoscute, cari ne silesc să ținem cu toată puterea la școlile bisericii, ea ne dă, iată, un nou și puternic motiv, pentru care nu putem adera, sub nici un cuvânt, la statificarea școlilor noastre.

„Noua revistă bisericească” ne-a făcut un bun serviciu cu aducerea în publicitate a acestei idei, pentru care îi și aduceau mulțumirile noastre.

Spicuri.

Ziarul francez din București: »Le Progrès» aduce în fruntea numărului său din 20 Oct. »Un advertisement» adresat ministerului cultelor, care ne privește în mare măsură și de aceea îl reproducem în traducere românească pentru a se vedea cum se apreciază situația noastră bisericească în cercuri absolut neinteresate.

Iată ce spune organul francez, menit pentru străinătate, al partidului conservator progresist:

Pentru cei cari citesc jurnalele din Transilvania, cum și pentru ceice se interesează cât de puțin de chestiunile de peste-munți, e sigur că ne găsim în fața unui Kultur-Kampf, care merită să atragă întreagă atențiunea noastră.

Un conflict, cu consecințe dezastruoase, se poate deschide de pe o zi pe alta între mitropolia de Blaj și cea de Sibiu. Și este de datoria guvernului, în primul loc, de-a împiedeca acest duel între frați.

Dar din nefericire ministrul cultelor este în mare măsură reponzabil de cauzele conflictului și de starea acută în care se găsește. Căci, într'adevăr este d. Octavian Goga, care a ridicat la demnitatea de mitropolit pe Mgr. Nicolae Bălan, un vrednic și cucernic prelat, dar, pe cât se pare, nu destul de abil și care ridică amorul propriu peste interesele țării.

Fără a se mulțumi cu împiedecarea unificării bisericilor române ortodoxe, Mgr. Nicolae Bălan a pornit la războiul contra Românilor uniți și el pare a găsi, din nefericire, sprijin și încurajare la ministerul cultelor.

De fapt s'a creat o situație foarte deli-

cată și o stare de spirit, care poate deveni tragică de pe o zi pe alta.

Uniții se plâng, că la direcțiunea cultelor catolice și neortodoxe, pe care ministerul cultelor o intitulează, contrar votului parlamentului, direcțiunea cultelor străine, se face proselitism ortodox. Ei protestează contra faptului, că în serviciul acestei direcțiuni se țin preoți cari le fac mizerii continue. Se mai spune, că directorul general, un protopop Ionescu, nu ar fi decât faimosul ex-șef de secțiune din ministerul ungar din Budapesta, care, pentru a i-se ierta actele de persecuție contra preoților ortodoxi, cari au refuzat să devină agenți electorali de-ai lui Tisza, își petrecă acum făcând ghidușii Românilor uniți.

Că protopopul Ionescu are un dosar mai mult ori mai puțin desagregabil pentru o seamă de persoane, se prea poate; dar tăcerea lui ar trebui să fie plătită într'o altă formă și prin atribuirea unor alte funcțiuni.

În tot cazul d. Goga trebuie să înțeleagă, că colaboratorii săi ortodoxi nu ar trebui să se amestecă în chestiunile catolice. Cea mai elementară prudență îi impune să oprească aceste lucruri și să facă dovada, că statul român nu face proselitism și nu persecută nici o confesiune.

Aceasta este prima lui datorință ca ministru de culte și ca român conștient de misiunea delicată din fruntea departamentului său.

Este acesta un sfat cuminte pe cari i-l dăm și care nu este decât ecoul unei situații, care ar putea să prejudece în mare măsură interesele superioare ale statului român.

O rușine națională.

Sub titlul: »Un denunț și un apel» d. Nicolae Iorga publică în numărul din 23 Oct. al »Gazetei Transilvaniei» de la Brașov un articol care aruncă o vie lumină asupra felului cum înțelegem să fim reprezentați în fața străinătății. Este un aspru, dar sănătos rechizitoriu, care va avea poate darul de-a ne trezi din indolență proverbială, măcar pe acest teren. El cuprinde și un apel, pe care ținem să-l subliniem cu putere, îndemnând pe toți la sprijinirea acțiunii la care s'a angajat marele nostru istoric.

Articolul dlui Iorga este următorul:

Am cercetat zilele trecute Muzeul Trocadéro din Paris, care cuprinde și o secție etno-

grafică, deosebit de bogată pentru provinciile franceze, iar pentru țările celelalte destul de interesantă.

Și iată ce am văzut:

Cum intri în seria de încăperi unde se expun costumele și celelalte elemente ale vieții populare, întâlnești vitrina Bulgariei, mărginită de două păpuși în mărimea omului, care lămuresc asupra aspectului general al portului popular celui mai caracteristic. Supt sticlă se arată tot ce poate fi mai frumos ca artă în acest port: lumina dată în plin asupra micii expoziții, după vederea căreia cineva rămâne cu impresia, că Bulgarii sunt un popor distinct, capabil de originalitate și cultivând în masele adânci o artă străveche.

Ceva mai departe, încă mai bine luminată, e vitrina Ungariei. Ea întrece cu mult pe cealaltă și ca număr al obiectelor expuse și ca gust. Cu o dibăcie deosebită s'a trecut peste deosebirile de nații cuprinse în regatul de odinioară al Sfântului Ștefan și s'a prezentat totul ca o singură artă populară maghiară, în care, bine înțeles, s'a amestecat ce era mai bun la ceilalți.

Ce să mai vorbesc de Rusia? Mulțumită și unui dar generos al baronului belgian de Baye, care a fost pe acolo ca diplomat, fosta împărăție a Țarilor înșiră vitrinele una după alta și adevărate studii științifice se pot face asupra bogatului și variatului material.

Iar noi? În mijlocul odăii, totdeauna fără lumină, legați de Norvegia, care, ea, are încă o vitrină, expunem, ca rămășițe ale expoziției din 1889 (!), un ilic bulgăresc cu șnururi de surugi, o cămașă bărbătească fără o cusătură, niște bețe ciobănești stângaciu cioplite și un număr de farfurii muntenești de cea mai recentă și mai urtă fabricație.

La Paris sunt însă mii și mii de Români. Călătorii, până la actuala criză a schimbului, se îmbulziau de nu-i puteau încape otelele. Am purtat războiul alături cu Francezii și suntem aliații lor. Iar, prin neglijența neiertată de care am dat dovadă, acesta ni e locul în singurul muzeu etnografic francez.

Nu se mai poate așa! Și inițiativa o iau, începând de azi, eu însumi. Ofertele, de proporții mici, le primesc la locuința mea din București (Șoseaua Bonaparte 8) și rog și șco-

Folța „Unirii”.

Alegerea episcopilor.

Dupăcum promisesem în Nr. 41 al acestui organ, publicăm mai jos, după Nr. 11 din »Acta Apostolicae Sedis», în traducere, »Decretul s. Congregații consistoriale, referitor la modul cum au să se facă propunerile pentru oficiul de episcop în diecezele de rit latin ale Poloniei». O facem mai ales pentru a pune în lumină grija deosebită ce-o are Roma întru alegerea persoanelor menite a fi ridicate la treapta episcopiei.

Decretul are următorul cuprins:

1. Pentru a propune Scaunului apostolic preoți destoinici și vrednici a purta slujba episcopescă, se vor ține, în timpul și modul fixat mai jos, conferențe ale episcopilor de rit latin din Polonia.

2. Începând cu anul 1922, fiecare episcop eparhiot din Polonia va indica, tot la trei ani, la începutul Paresimilor, mitropolitului mai bătrân — care va fi președintele conferenței —, în forma prescrisă mai jos, numele acelor preoți, pe cari li va socoti demni de oficiul episcopesc. Nu stă nimic împotriva, ca între aceștia să se propună și preoți din altă dieceză ori provincie; se recere însă, sub greutatea păcatului de moarte, ca propunătorul să cunoască personal și din o conviețuire mai lungă pe cel propus.

3. Deodată cu numele vor arăta, când se va putea, și etatea candidatului, precum și locul originii și al petrecerii lui actuale, împreună cu oficiul principal în care servește.

4. Înainte de a hotărî pe cine să propună, episcopii își vor putea lua informațiunile necesare dela Auxiliarul ori Sufraganul propriu, dacă au, cum și dela alte persoane bisericești mai prudente, fie și din clerul regulat, dar în așa chip, ca scopul acestei cercetări să rămână cu totul ascuns. Informațiunile primite, fie cu graiul viu, fie în scris, nu le vor destăinui nimănui, decât doar în conferența episcopilor, despre care mai jos.

5. Numele, pe cari episcopii le vor propune conform art. 2., nu le vor descoperi nimănui, afară de președintele conferenței.

6. Președintele, având propunerile referitoare la cei candidați de către episcopi, va alătura pe ale sale, apoi va alcătui indicele alfabetic al tuturor, și, fără a aminti pe propunătorii, va transmite această notiță singuraticilor episcopi, pentruca aceștia să poată face cercetările oportune asupra calităților acelor candidați, pe cari nu i-ar cunoaște personal și cu știință sigură.

7. Atari cercetări se vor face cu cea mai mare asigurare a secretului, cum s'a zis mai sus, la Nr. 4. Dacă s'ar naște teama, că lucrul ajunge în publicitate, să se sisteze cercetările ulterioare.

8. În ziua și locul determinat din partea președintelui, se vor întruni toți episcopii amintiți, spre a designa pe cei ce vor trebui propuși Sfântului Scaun pentru demnitatea de episcop. Se vor aduna fără nici o solemnitate, ca la o întrunire familiară, spre a se încunjura orice atențiune, mai ales a ziarelor și revistelor, și trezirea oricărei curiozități.

9. În adunare, după invocarea Spiritului Sfânt, toți, neluând afară nici pe președintele, vor depune jurământul, cu mâna pe ss. Evanghelii, pentru păstrarea secretului, ca să fie mai sacrată legătura ce-i împreună pe toți; apoi se vor ceti regulile după cari are să se facă alegerea.

10. După aceasta unul din episcopii prezenți se va alege de secretar.

11. Acestea isprăvite, se va începe discuțiunea pentru alegerea celor mai demni și mai potriviți din mulțimea celor propuși. Acest lucru se va face însă cași în prezența lui Hristos și sub ochii Lui, pînă la o parte orice considerațiune omenească, cu discrețiune și iubire, având înaintea ochilor singur binele suprem al bisericii, mărirea lui Dumnezeu și mântuirea sufletelor.

12. Candidații trebuie să aibă vrâstă matură, dar nu prea înaintată; să aibă în agende prudență probată prin deprinderea funcțiunilor; să fie împodobiți cu doctrina cea mai sănătoasă și nu de toate zilele, împreună cu devoțiunea

ile, mai ales din Ardeal, să facă păpuși cu portul local.

Astfel în câteva luni am înlătura rușinea de astăzi.

N. Iorga.

Revistă bisericească.

Instalarea noilor canonici dela Lugoj s'a făcut Dumineca trecută în catedrala de acolo cu multă solemnitate. La salutul pâr. episcop Valeriu a răspuns întâiu canonicul promovat pâr. Dr. Dănila Fireza, apoi în numele celor noi pâr. Nicolae Muntean și canonicul onorar I. Țiucu. După masă a fost o convenire intimă în sala mică dela Dacia, unde corul „Lyra” a cântat mai multe cântări.

O frumoasă seară s'a ținut în 16 Oct. la Arad, când pâr. episcop Valeriu al Lugojului a sfințit biserica noastră de acolo. Pentru concertul dat cu acel prilej a fost la Arad corul „Lyra” dela Lugoj.

Mitropolia noastră din Blaj a înființat, cu știrea ministerului cultelor, o parohie nouă în orașul Miercurea Ciucului. Lipsa ei s'a simțit foarte mult în părțile acestea expuse ale românismului și de aceea noul aranjament a fost salutat de toți Românii cu deosebită bucurie. O însemnată problemă este acum de-a face și o biserică impunătoare, dar se speră, că și aceasta se va putea rezolvi destul de curând.

La timpul său încreștasem la acest loc ordinul dat de V. Ordinariat din Lugoj pentru înființarea „reuniunilor sf. Pavel”. Un nou ordin cere acum, în termen de 30 zile, seamă despre rezultatele obținute până acum. Cu o cale se cere raport și despre activitatea reuniunilor de femei existente.

În 21 Septembrie s'a ținut prima adunare generală a „Reuniunii femeilor române gr.-catolice” din Lugoj, în prezența pâr. episcop Dr. Valeriu Tr. Frențiu, care a dăruit spre scopurile reuniunii suma de 1000 lei.

cuvenită către Scaunul apostolic; dar mai cu seamă să fie distinși prin viață cinstită și prin pietate. Se va mai lua apoi în socotință și capacitatea candidaților de-a administra bunurile temporale, starea lor familiară, caracterul și sănătatea. Cu un cuvânt, se va cerceta, dacă întrunesc toate calitățile recerute în păstorul cel mai bun, ca să poată conduce cu fruct și să edifice poporul lui Dumnezeu.

13. După terminarea discuțiunii, se va face scrutiniul în modul acesta:

a) Asupra acelor, despre cari în discuțiune toți episcopii vor fi socotit, că trebuie șterși din numărul candidaților, din ori ce cauză, nu se va mai vota; toți ceilalți, *chiar și cei mai probați*, cad sub votare.

b) Candidații se vor propune spre votare unul câte unul, în ordine alfabetică: votarea va fi secretă.

c) Toți episcopii, chiar și președintele, vor avea pentru fiecare candidat trei globuri sau calculi, anume alb, negru și al treilea de oricare altă culoare: primul pentru a indica aprobarea, al doilea reprobarea, al treilea abținerea dela votare.

d) Fiecare episcop, în frunte cu președintele, va depune în urna pregătită spre acest scop, globul, prin care, va judeca, în fața lui Dumnezeu și sub greutatea păcatului de moarte, demnitatea preotului asupra căruia se votează;

Vineria trecută, în 21 Octombrie s'a închis congresul național bisericesc dela Sibiu. Afară de hotărîrea demnă adusă în chestia școlilor confesionale, de care ne ocupăm la alt loc, s'a mai hotărît, tot cu unanimitate, și menținerea statutului șagunian, îndepărtând prin aceasta iarăși pe multă vreme realizarea unificării plănuite a bisericilor ortodoxe. Importante mai sunt hotărîrile pentru înființarea unei episcopii la Timișoara și a unei facultăți de teologie la Cluj. Chestia concordatului a fost pusă și ea la ordinea zilei, protestându-se de nou contra acestei închipuite primejdii a ortodoxismului. Asupra acestei laturi va trebui probabil să mai revenim.

După două săptămâni dela deschidere, în 18 Octombrie s'au început în sfârșit de nou ședințele plenare ale congresului bisericesc din Bucovina. O hotărîre deosebit de importantă pentru greutățile ce le crează unificării bisericești, este, că s'a acceptat reprezentanța de 2: 1, mireni față de clerici, după prevederile statutului șagunian.

Noul nunțiu apostolic în Polonia, Mgr. Lauri, a sosit săptămâna trecută la Varșovia pentru a prezenta șefului statului polon scrisorile de acreditare. I-s'a făcut o primire din cele mai frumoase. Între primele agende mai însemnate ale noului nunțiu este încheierea unui concordat cu Polonia.

Pentru a manifesta alipirea lor la Scaunul sf. Petru, s'a aranjat la începutul lunii Octombrie un mare pelerinaj cehoslovac la Roma. Au participat la el peste 600 persoane, conduse de 8 episcopi, în frunte cu Mgr. Stojan, arhiepiscopul de Olmütz. În audiența avută la sf. Părinte, acesta și-a arătat deosebită sa bucurie pentru acest impunător pelerinaj, venit din o țară a multor sfinți, dar în care totuși s'a putut ivi în timpul din urmă o schisma atât de dureroasă ca cea provocată de abatele Zahradnik. Amintește de privilegiul acordat bisericii cehoslovace, de-a putea întrebuița în câteva biserici mai mari, la anumite serbători naționale, limba paleo-slavă (cum s'a făcut bunăoară, mai întâiu, în 28 Septembrie, la serbătorea sf. Venceslau), dar îi roagă să nu estindă acest

celelalte două le vor depune, tot în secret, într'o altă urnă.

e) Sfârșindu-se votarea, președintele, asistat de episcopul secretar, va scoate globurile din urna dintâi și va număra în fața tuturor feliilor lor, însemnând acest lucru și în scris.

14. Cu toate că Pontificele Suprem își rezervă dreptul, ca devenind vacantă vre-o dieceză sau arhidieceză să ceară, într'un mod potrivit, părerile episcopilor și arhiepiscopilor; ca să aleagă dintre cei aprobați persoana care se va părea mai potrivită pentru conducerea acelei dieceze; totuși le stă în voie episcopilor să indice în acea consfătuire, măcar în general, și pentru ce fel de dieceză, mai mare ori mai mică, liniștită și ordonată, ori și pentru una, care are lipsă de multe ajutoare, li consideră de mai potriviti pe candidați, și din ce motive.

15. Episcopul secretar, în decursul consfătuirii, va nota sârguincios tot ce singuraticii votanți vor spune despre fiecare candidat; care a fost concluzia discuțiunii; apoi care a fost rezultatul scrutiniului, atât al celui dintâi, cât și al celui de al doilea (dacă va avea loc), și ce s'a spus mai special în sensul art. 14.

16. Episcopii să nu se depărteze dela consfătuire mai înainte de a se fi citit din partea episcopului-secretar și fără de-a fi aprobat raportul alcătuit de el despre numele propuse, calitățile candidaților și voturile obținute.

prilegiu peste cadrele învoite. Un alt moment remarcabil a fost accentuarea, că sf. Scaun nu se va învoi nici-când să se ușureze, necum să se șteargă, legea obligatoare a celibatului preoțesc pentru biserica latină.

Universitatea catolică a Olandei, încreștată și în numărul trecut, care va fi un puternic sprijin al activității frumoase desfășurate de cele 5 episcopii catolice (Breda, Bois-le-Duc, Utrecht, Harlem și Ruremonde) ale țării, se va deschide probabil la Nimègue, care oferă cele mai bune garanții pentru prosperarea ei.

În 9 August al acestui an s'a celebrat cu mari solemnități și cu participarea tuturor autorităților bisericești și universitare, aniversarea centenară a universității catolice din Buenos-Aires, în Argentina.

După o întrerupere de 10 ani, ordul Benedictinilor a scos de nou almanahul său, sub titlul: „*Ss. Patriarchae Benedicti Familiae confederatae*”. Cu totul are 1 cardinal (Gasset), 6 arhiepiscopi, între cari arhiepiscopul Netzhammer din București, 9 episcopi, 11 abați nullius, 3 prefecti apostolici și cu totul 7000 de membrii bărbați în 160 de case, iar femei 11,700 în 300 de case. Datele acestea privesc starea dela începutul anului curent.

Sub prezidenția Cardinalului Bourne, societatea „Catholic Truth” a ținut în Leicester (Anglia) o adunare foarte importantă, examinând chestiunea reunirii bisericilor creștine, ridicată la suprafață mai ales de pericolul sionist.

Săptămâna politică.

Situația politică-internă nu prezintă până azi nici un moment de importanță mai deosebită. Mai este o lună întreagă până la deschiderea corpurilor legiuitoare și de aceea cercurile politice par a avea încă destulă vreme pentru a provoca o limpezire a situației. Guvernul a aranjat o adunare mai mare la Cernăuți, prim-ministrul Averescu a adresat o cir-

17. Un exemplar al actelor semnat de către președintele, secretarul și ceilalți episcopi prezenți, se va trimite într'un chip cât se poate mai sigur la această s. Congregație. Actele înseși se vor păstra la președintele însuși, în cel mai secret arhiv al sf. Oficiu, după un an însă, ori, dacă amenință pericolul violării secretului, și mai curând, se vor nimici.

18. De altfel totdeauna le stă în voie episcopilor, atât din prilejul propunerii candidatului, cât și atunci, când devine vacant un scaun episcopesc, mai ales unul de o importanță mai mare, să serie acestei s. Congregații sau însuși Preasfințitului Părinte, pentru a-și arăta părerea despre calitățile persoanelor fie în general, fie relativ la proviziunea scaunului respectiv.

Dat în Roma, în localul s. Congr. consistoriale, în 20 August 1921.

† Card. De Lai, Ep. Sabinen. Secretar.
Aloisius Sincero, asesor.

Cetiți și răspândiți:

„Unirea!”

culară demagogică către săteni în chestia dărilor, iar ministerul cultelor aranjează deschideri de biblioteci „culturale”; — de altă parte opoziția continuă cu organizarea masselor. De o parte o expectativă la aparență destul de optimistă, iar de altă o activitate, care nu se poate explica decât cu nădejdea unei apropiate schimbări de regim.

— Politica externă din ultimile zile este stăpânită de noua încercare alui Carol de Habsburg de-a lua în stăpânire tronul din Pesta. A venit chiar prin aer, ca o pasere care își caută pradă, însoțit de regina Zita, se pare principalul notar al acțiunii — cometă. Lumea s'a alarmat, Ceho-Slovia a mobilizat 5 contingente, Iugo-Slavia a concentrat trupe la frontieră, iar România a amânat demobilizarea plănuită pe 1 Noemvrie a câtorva contingente, și comedia pare sfârșită. Carol, împreună cu politicianii, cari l-au ajutat, în frunte cu Apponyi, sunt internați la Tatabánya. Consiliul ambasadurilor, cere însă, la stăruințele puterilor micii entente, ca regele să fie definitiv detronat și estradat pentru a fi internat undeva la distanță, afirmative pe insula Malta, de unde ar fi mai greu să zboare la Pesta. Cu toate acestea complicații încă nu sunt eschise.

— Toată încercarea habsburgă poate să aibă de altfel ca bază acordul de Veneția, unde s'a hotărât, că pentru anumite parte din Burgenland să se admită un nou plebiscit, în contra tratatului dela Trianon. Pe urma loviturii încercate de a se face o spărtură și mai mare acolo, se prea poate însă, ca acum să se revină și asupra acestei dintâi.

— Chestiunea Sileziei s'a aranjat la Geneva, împărțind teritoriul industrial, dar asigurând unitatea producției. Hotărârea aceasta a societății națiunilor a fost aprobată de Consiliul Suprem, și astfel chestiunea pare a fi terminată. Germania nemulțumită se bârzoaie însă de nou și astfel chestiunea Sileziei nu este încă luată dela ordinea zilei.

— La Lisabona republicanii și marinarii au înscenat o mică revoluție. Au ucis pe ministrul prezident și alți 2 ministri, reușind a impune în frunte noului cabinet pe șeful agitației, colonelul Manuel Caelho.

— Pertractările anglo-irlandese continuă, de nou cu mai puține nădejdi de împăcare.

Știri mărunte.

Ziua natală a M. S. Regina. Azi în 29 Oct. a avut loc în catedrală un serviciu divin pentru sărbătorirea zilei natale a M. S. Regina.

Un nou principe al României s'a născut Marți în 25 Oct. la ceasurile 7 jumătate sara, fiul A. S. R. principele moștenitor Carol și a principesei moștenitoare Elena. Miercuri la 8 dimineața s'au tras 101 lovituri de tun, anunțând capitalei fericitul eveniment. Vestea lui va provoca desigur bucurie nefățărită în țara întreagă.

Personale. I. Preasfinția Sa mitropolitul Vasile a conferit Dumineca trecută subdiaconatul și diaconatul, iar Marți ordul preoției absolvenților de teologie: Emil Stanislav, Aurel Pop și Emil Pinteș. Tot Marți a dat subdiaconatul și diaconatul, iar Joi ordul preoției, dlui Gregoriu Pădurean, profesor la liceul de băieți din Blaj.

— V. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. Dr. Iuliu Florian, secretar mitropolitan, de reprezentant al bisericii române unite în comisiunea pentru alcătuirea „Regulamentului clerului militar”; pe pâr. Isidor Vlad de paroh în Miercurea Ciucului; pe pâr. Emil Stanislav

de adm. parohial în Lisa (vicar. Făgărașului); pe pâr. Aurel Pop de adm. par. în Răchiseșel (protop. Aiud) și pe Emil Pinteș de adm. parohial în Șchiopi—Măgura (protop. Indol).

— V. Ordinariat de Lugoj a numit pe pâr. Dr. Epaminonda Lucaciu, fost preot misionar în America, de paroh în Ciuchici și protopop al Oraviții, pe pâr. Nicolae Hosa de paroh în Bocșa, iar pe pâr. Ioan Cismaș de paroh în Ticvaniul mic.

Concurs. V. Ordinariat de Lugoj publică, cu terminul de 15 Noemvrie, concurs la următoarele parohii: parohia II din Lugoj, parohia Zăbrani (patronată de ministerul agriculturii) și parohia Șibot (protop. Cugirului). Deasemenea publică concurs, cu terminul de 10 Noemvrie, pentru o bursă la teologie în seminarul lateran din Roma.

Sfințirea bisericii din Mintiul Gherlel se va face mâine în 30 Octomvrie. Din acest prilej comitetul parohial aranjează o reprezentare teatrală cu declamări și cântări în favorul bisericii și a școlii de acolo.

Locale. Măine, Dumineca sfinților părinți dela Nicea, va predica în catedrală pâr. Ioan Moldovan profesor.

— Dumineca trecută, cercetașii cohorței „Simeon Bărnuțiu” au aranjat pe câmpul libertății o întreagă serie de concursuri sportive (tragere la frânghie, fugă, salt în lungime și un matsch de foot-ball), sub conducerea comandantului Coriolan Suciu, profesor. A luat parte un public foarte ales, răsplătind cu aplauze prestațiile frumoase ale tinerilor cercetași ai liceului nostru de băieți.

O mare serbare culturală va avea loc în 6 Noemvrie la Sighișoara, sub patronajul Alteței S. R. principele moștenitor Carol. Serbarea este organizată de ministerul cultelor și artelor, și anume din prilejul inaugurării unei serii de 125 biblioteci populare pe teritoriul județului Târnava-mare. Comitetul aranjator anunță pentru acest prilej: un conduct etnografic, coruri și jocuri românești, o expoziție de artă populară, și alte momente, cari vor putea face din această serbare o zi memorabilă pentru orașul de cultură săsească, care a fost Sighișoara de ieri.

Teatre noi. Ministerul cultelor și a artelor a luat inițiativa întemeierii a două teatre naționale noi, unul la Cernăuți, care va da spectacole în toată Bucovina și altul de dramă, operetă și comedie la Timișoara, care va mai juca la Lugoj și Arad. Ele vor începe să funcționeze peste câteva săptămâni și vor fi subvenționate din fondul taxelor de spectacole.

Inaugurarea noului rector al universității din Cernăuți, d. Dr. M. Hacman, s'a făcut Luni în 24 Octomvrie. Cu acest prilej fostul rector, d. I. Nistor a insistat pe larg asupra activității din ultimul an al acestei universități romanizate abia de un an. Universitatea are facultate de teologie, de drept, de literă și de științe (primele două lucrează după regulamentele din vechiul regat). Profesori au fost 59 (între cari 20 titulari), iar elevi 1794. Biblioteca numără 283,863 volume, având și lucrările cele mai noue.

Decorație cu medalie de aur. Între cele mai mari decorații câștigate la expoziția și târgul de mostre din București este și decorația cu medalia de aur, acordată reuniunii „Regina Maria” a femeilor române din Baia-mare. Din încredințarea prefecturii județene această reuniune a aranjat la București un pavilion, expunând produse de-ale industriei casnice din județele Satu-mare și Maramureș. Originalitatea și bunul gust, cu care a fost aranjată „chilia țărăneasă” a acestei reuniuni laudă vrednicia prezidentei, dna Marta Iepure și a dsoarei Augusta Pelle. În cursul expo-

ziției s'au vândut mai multe mii de vase (ceramică), obiecte mici impletite și scoarțe țesute de țerancele noastre, realizându-se mai multe zeci de mii lei.

O frumoasă donațiune au făcut dd. Gheorghe și Victor Cutean din Zărnești, contribuind cu 1000 lei la „Reuniunea de femei sf. Maria” din Tohanul vechiu.

Pentru muzeul și biblioteca pedagogică. Dl. I. Moisil, șeful muzeului, ne roagă să publicăm următoarele: „Sunt rugate direcțiunile liceelor, școlilor normale, școlilor medii (civile), seminarilor sau orice alt fel de școli, cari publică anuare, dări de seamă etc, să binevoiască a le trimite, dela început, muzeului pedagogic din București (str. Victor Emanuil Nr. 11) pentru biblioteca sa”.

Noile monede metalice de 25 și 50 bani, fabricate în Elveția, vor fi puse în circulație între 3 și 5 Noemvrie c.

La fondul „G. Precup”, destinat pentru „masa studenților din Blaj” au mai intrat următoarele contribuiri: Leontina Dr. Rațiu, Augustin Maior, Dr. A. Racot, Dr. Leon și Dr. S. Bornemisa câte 100 lei; Toma Cociciu, Eugen Pantea, Ioan Roșca, Victor Cojocariu și Horia Botezan câte 50 lei; Nicolae Oltean 40 lei; Maria Suciu 35 lei; Rozalia Sinnreich, Lucian Secoșan, Dr. E. Orban și Sabin Mureșan câte 30 lei; Mărioara Comșa, Claudia Stan, Lucreția Olariu, Dsoara Suciu, Iuliu Crișan, Valer Popoviciu, M. Borbély, Mihail Pop, A. Barițiu și I. Văleanu câte 20 lei; Ion Hărduțiu, Andreiu Chinkan, I. Drăgan, Maria Pantea, G. Gaberden, Al. Bărbat, E. Undinek, Aloisiu Gheorghe și L. Levi câte 10 lei; dna Coroianu, Lakatos A., L. Maior, I. Deva, M. Blaga și Ma. Cadar câte 5 lei. Laolalta 1395 lei. — Suma contribuțiilor de până acum este 14,210 lei.

† **Silvia Rațiu n. Brânzeu,** soția preotului nostru din Cacova în etate de abia 36 ani. S'a stins după o scurtă boală în 24 Oct. O deplânge soțul, 2 copii și număroase rudenii.

† **Mărioara Dr. Sirbu n. Iorgoviciu,** soția medicului Dr. Ioan Sirbu din Jidveiu, în 18 Octomvrie a. c. Afară de soțul său nemângăiat, o mai deplâng pe tinăra mamă cei 3 copii, și număroase rudenii.

Bibliografie.

Schisma Românească. Răspuns unui sibian anonim, 1921.

Autorul, deasemenea anonim, al acestei broșuri, răspunde, cu multă convingere și cu bogate argumente tételor cuprinse în nefericita broșură sibiiană, din care am făcut și noi o cetire dela Vizanța. Locul urei, de care e stăpânit autorul sibiian, îl ține în această minunată broșură graiul iubirii, care, sperăm, va mai slăbi și patima neînțeleasă a celor ce au uitat că ura respinge.

„Cultura Creștină”. Revistă lunară. Anul X. Nr. 7—9 (Iulie—Septemvrie) Blaj. Prețul 8 lei.

„Noua Revistă Bisericească”. Apare de 2 ori pe lună. București. Anul III. Nr. 11—13 (1 Sept.—15 Oct.).

„Dumineca Ortodoxă”. Anul IV. Nr. 7—8: București. Revistă săptămânală.

„Lamura”. Revistă de cultură generală pentru învățători și preoți. Director: I. Al. Brătescu-Voinești. Anul II. Nr. 11 (Septemvrie). București. Prețul 5 lei.

„Cele Trei Crișuri”. Revistă de cultură. Anul II. Nr. 17 (15 Oct.) Oradea-mare. Prețul lei 3:50.

Analele statistice și economice. Revistă lunară. An. IV. Nr. 9—10 (Sept.—Oct.). București. Prețul 8 lei.

Câmpul, Revistă pentru săteni. Apare de 2 ori pe lună. Anul XIV. Nr. 19 (1 Oct.). Abonamentul anual lei 35.

„România Viitoare”. An. I Nr. 7. Apare de 2 ori pe lună. Ploiești. Prețul 2 lei.